

Андрій ІВАНИЦЯ

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Анна ДУБОВИК

здобувачка вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНЕ КОРУПЦІЙНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ЄС: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У країнах, де встановлена кримінальна відповідальність юридичних осіб, справи про злочини та провини, скоєні компаніями, в тому числі про корупційні, переслідуються за правилами кримінального судочинства. Таким же чином переслідуються корупційні діяння, вчинені юридичними особами, і в тих державах, де відповідальність компаній встановлена адміністративним законодавством (Німеччина, Італія, Польща). Разом з тим відповідно до законодавства ряду країн певні дії з боку право порушника – юридичної особи можуть пом'якшити покарання або навіть звільнити правопорушника від відповідальності: визнання провини та дотримання зобов'язань (очікуване та фактичне) [1].

Крім того, за європейським законодавством будь-яка компанія, засуджена за корупційний злочин, автоматично позбавляється права здійснювати свою діяльність на території Європи. Підставою такої заборони є п. 45 директиви 31 березня 2004 р. 2004/18/ЄС Європейського парламенту і Рада по координації процедури надання державних підрядних робіт, державних контрактів на постачання та договорів на громадські послуги, згідно з якою кандидату на участь у торгах або їх учаснику (включаючи директора компанії та іншу особу, яка здійснює представницькі, контрольні та інші повноваження, пов'язані з прийняттям рішень), засудженому з метою захисту фінансових інтересів ЄС за дії обманного характеру, корупцію чи відмивання доходів від злочинів, забороняється брати участь у публічних контракти всередині ЄС [2].

Особливий інтерес, як вважають автори, представляють такі профілактичні заходи, як оприлюднення вироку в засобах масової інформації та умовне засудження юридичної особи.

Оприлюднення (афішування) як вид покарання або захід безпеки в даний час застосовується в більшості держав, де існує кримінальна відповідальність юридичних. Про народження вироку є дуже дієвою і важливою мірою, особливо коли цього вимагає забезпечення безпеки життя та здоров'я людей або певних економічних благ. Зазвичай присуд оприлюднюється за рахунок засудженої юридичної особи шляхом публікації (повністю або в частині) в офіційному виданні, трансляції по радіо або телебаченню чи кількома з перелічених та ін.

При цьому суд визначає, яким чином мають бути поінформовані всі ті, в чий інтерес необхідно опублікувати вирок, і терміни опублікування. Приписи, що стосуються оприлюднення вироку, можуть бути розміщені у Загальній частині Кримінального кодексу [2].

Зокрема, суд може встановити щодо організації додаткові умови пробації (одне або більше) з наведених нижче:

відшкодувати в порядку реституції будь-які збитки або збитки, які потерпілий зазнав у результаті злочину; розробити в організації стратегії, стандарти та процедури, спрямовані на зниження ймовірності скоєння нового злочину; повідомити про запровадження таких стратегій, стандартів та процедур своїм представникам;

подати до суду звіт про здійснення такої політики, щодо запровадження стандартів та відповідних процедур; визначити службовця старшої ланки, яка відповідатиме за дотримання політики, стандартів та процедур;

довести у порядку, встановленому судом, до відома товариства інформацію, що стосується: злочину, за вчинення якого організація була засуджена, покарання, призначеного судом, та будь-яких заходів, які вживає організація, у тому числі стосовно політики, стандартів і процедур, тим, щоб зменшити ймовірність вчинення нового злочину та виконати будь-які інші розумні умови, які суд

вважає бажаними для запобігання вчиненню організацією нових злочинів або для виправлення заподіяної злочинною шкоди.

Успішність антикорупційної політики є важливою складовою виконання нашою державою Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. У попередньому році надбаннями нашої держави у сфері антикорупційної діяльності стало створення Вищого антикорупційного суду, ДБР, дія системи контролю е-декларацій [3].

На підставі проведеного аналізу кола та повноважень суб'єктів антикорупційної діяльності для подальшого детального дослідження була обрана класифікація за характером адміністративно-правового статусу та за рівнем спеціалізації: органи та особи, для яких протидія корупції є основною сферою діяльності (НАБУ, САП, НАЗК, Вищий антикорупційний суд України); правоохоронні органи, для яких протидія корупції є складовою правоохоронної діяльності (СБУ, НПУ, ДБР); органи та особи, для яких протидія корупції не є основною сферою діяльності, а здійснюється відповідно до адміністративно-правового статусу (Президент України, ВРУ, КМУ).

Кожен із цих органів відповідно до завдань і функцій здійснює антикорупційну діяльність. Запобігання корупції – основна мета діяльності НАЗК, це є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізацію антикорупційної політики, а його структура, формування кадрової політики, обсяг повноважень та співробітництво з іншими органами державної влади України, іноземних держав та міжнародними організаціями базуються на міжнародних та європейських стандартах [3, 4].

Отже, розслідування корупційних правопорушень на вищому рівні покладено на НАБУ, а процесуальне керівництво здійснює САП. Унікальним органом, який займається розшуком та управлінням активами і за обсягом та змістом функцій не має аналогів в 98 системі органів державного управління є Національне агентство з питань виявлення, розшуку, управління активами, одержаних від корупційних та інших злочинів, яке було утворене за аналогом органів ЄС на підставі рішення Ради Європейського Союзу від 06.12.2007 р. Агентство діє у співпраці з Держфінмоніторингу.

1. Комарова Ю. М. Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.0. Київ, 2018. 229 с.
2. Серьогін С. С. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 Харків, 2010. 23 с.
3. Скомаров О. Історичні аспекти діяльності правоохоронних органів з протидії корупції. Вісн. Нац. акад. прокуратури України. 2015. № 2. С. 116–122.
4. Яцків І. І. Загальні положення протидії корупції: адміністративно-правовий аспект. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. Івано-Франківськ, 2009. Вип. 21. С. 88–94.

Лариса НАЛИВАЙКО
проректор, професор кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

Єлизавета НЕСТЕРЦОВА-СОБАКАРЬ
здобувачка вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ БІЖЕНЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

Громадянство – це структурний елемент правового статусу людини, яка розкриває головний зміст зв'язку людини та держави, її взаємовідносин з державою та суспільством. Інститут громадянства України та такі його аспекти, як проблеми біженців, осіб без громадянства, становище іноземців у країні, міграція населення мають виключно важливе значення у вирішенні завдань щодо забезпечення стабільності конституційно-правового статусу особи. Актуальність теми дослідження